

Előbb az áldozatról, aztán a gyilkosról emlékeznek?

(Írásunk a 3. oldalon.)

Világos és a fal-szöveg

Aligha hiszem, hogy bármelyik Berlinben tudnák, milyen furcsán egyezik a magyar és német nép történetében egy-egy nevezetes nap dátuma. Ami nekik augusztus 13-át jelentőssé teszi, az az 1961-es falépítés, ami nekünk, az az 1849-es világoi fegyverletétel. Két történelmi tény, amelyeket látszólag semmi nem köt össze, hiszen sem oksági, sem logikai viszonyban nincsenek egymással.

Igaz ugyan, hogy a magyar sajtó nem tömte tele a száznegyven évvel ezelőtti események ismertetésével honfitársaink tudatát, de az is nyilvánvaló: nemzetünk számára soha nem feledhető pillanatról van szó. Gondolom, Berlinben sokan éreznek hasonlóan, ha legújabbkori történelmük (legkevésbé sem emléke-) művére tekintenek. Ami nálunk Világoshoz vezetett, az csak részben magyarázható Petőfi fájdalmas szavaival: „Európa csendes, újra csendes”, legalább ugyanennyire fontosak a körülmények a hazán belül. A magyar forradalmat ugyanis nemcsak osztrák és orosz katonák tiporták sárba, hanem azok a népcsoportok is, akiket a Habsburg udvar kitűnő taktikai érzékel tudott mozgósítani hamis ígéretekkel és még hamisabb érvekkel.

Most az NDK-állampolgárnak magyarázzák, miért is kellett falat emelni. Az ő dolga, ha elhiszi, hogy a XX. század haditechnikájának valóban akadályt jelenthet-e a megépített határ, s egyesegyedül ez az oka a vélt nyugati támadás elmaradásának. Vagy talán ennél fontosabb érv, hogy higgye a jó polgár: aki tőle nyugatra él, az ellensége?! Láncsak, nem csupán a Habsburgoknak volt taktikai érzékük. Igaz, nem is egyedül nekik hittek.

De vajon helyes-e csak a múltidőt használni? A ma Siriának nevezett Világoson mennyire lehet elgondolkodni az uszítás napi gyakorlatán, s azon, hogy agyonvernek, kínoznak embereket, üldöznek gondolatokat?! A furcsa logika határok nélküli: az ország, ahol élsz, számokra a lehető legjobb, ezért a saját érdekedben húzunk falat, szögesdrótot, nehogy elhagyhasd. Világos. Berlin. Aki pedig ebbe bele mer szólni, az belügyeinkbe avatkozik, függetlenül attól, mennyivel helytállóbbak érvei.

Arra pedig már alig-alig gondol valaki, hogy ama jeles hadvezérből lehetett volna élete végéig patikus Prágában, hiszen 1848. március 15-én még ott kötött házasságot... Görgey? Igen, róla van szó. Róla, aki indulatokat szabadított föl tettével: holott csupán bűnbak kellett. Róla, aki életével bizonyította: nem érzi magát bűnösnek, s nem röpít golyót a fejébe, ahogy annyian kívánták és szerették volna. Vagy átkozzuk el a kőművest, aki téglát téglára illeszt, a fegyverrel vigyázott drótakadály kifeszítőt, aki talán maga is méri a határ és a másik határ közötti távolságot? Vagy inkább azon töprengjünk, aki ezzel megbízta őket, uralma védelmére, s az emberi nem szomorú di-csőségére?!

Tóttós Gábor

Ember az embertelenségből

Dumitru Mazilu, a házi őrizetben tartott román emberi jogi szakértő segítségkérő levelét közölte szombati számában a Der Standard bécsi újság. A laphoz eljuttatott levelében a politikus azt írja, hogy 1986 óta „példálatlan megfélemlítés mellett” fogságban tartják, és hogy feleségének és fiának élete is veszélyben forog. Mazilut, akit — mint a Der Standard írja a levélhez közölt magyarázatában — Nicu Ceausescu, a román elnök fiának javaslatára az ENSZ azzal bízott meg, hogy készítsen jelentést az emberi jogok helyzetéről a világ valamennyi országában, 1986 május 6-án tartják házi őrizetben. Most azonban sikerült külföldre juttatnia egy 14 oldalas leve-

let, amelyben fogva tartásának okairól tájékoztatja az ENSZ legmagasabb szerveit. A láthatatlan tintával írt levelet egy turista csempészte ki Romániából. „A román hatóságok mindent megtek, hogy megakadályozzák jelentésem megszüvegezését és előterjesztését, miután világossá tettem, hogy az igazságot fogom megírni az emberi jogok helyzetéről a világ valamennyi országában, köztük saját hazámban” — írja Mazilu a levélben. Telefonját kikapcsolták, az ENSZ-szel folytatott levelezését elko-bozzák. A rendőrség megakadályozza otthonának elhagyásában, sőt, halállal is megfenyegették. Azt írja magáról, hogy túsza a saját hazájában.

Egy legenda vége 1:6 000 000 000 eséllyel

Biztos, hogy Petőfit találtuk meg!

A huszonöt azonosítási tény bizonyossága

— Indulás előtt a repülőtér-ről felhívtam telefonon a feleségemet — emlékezik dr. Kiszely István antropológus —, viccesen azt mondta a telefonba, hogyha mégis megtalálnátok Petőfit, gyorsan temessétek vissza, mert csak bajtok lesz belőle. Jót neveltünk ezen a jóslaton, ami mára valósággá vált.

*

Dr. Kiszely István Budai várbeli lakásának dolgozószobájában beszélgetünk. A tetőtérbe nyúló szoba falait könyvespolcok borítják, rajtuk a professzor munkáin kívül a kortárs szakirodalom legjelentősebb művei, szakönyvek sokasága és jegyzeteket tároló dobozok, dossziék megszámlálhatatlanul. A világhírű antropológus munkásságának dokumentumai. Gyönyörködöm a díszes cserépkandallóban, miközben dr. Kiszely Istvánt hallgatom, aki arról beszél, hogy a burját fővárosból, Ulan Udéből már miniszteri pompával szállítják tovább Petőfi földi maradványait Moszkvába,

Mintha Erdélyben járnánk.

(A felvétel Barguzinban, a költő eddigi nyughelyén készült.)

ahonnt különrepülőgépen érkezik majd Budapestre.

— *Elindulás előtt hitt abban, hogy megtalálják Petőfi sírját Szibériában?*

— Egy százalék esélyt adtam. Vallom, hogy a történelmi

vitákat nem íróasztal mellett, hanem kint a területen kell eldönteni. Nagyon sok legenda, visszaemlékezés utalt arra, hogy Petőfit nemcsak a segevári csatatér tömegsírijaiban, hanem Szibériában kell keres-

ni. Ma már tudjuk, hogy az osztrák-orosz egyezség ellenére mintegy ezerhatszáz hadifoglyot hurcoltak a szabadságharc leverése után orosz fogságba. Miért ne lehetett volna köztük Petőfi is?

— *Ma már tudjuk, és a kétkedők ellenére magam is hiszem, hogy megtalálták Petőfit. Milyen érzés volt a bizonyosság, az a pillanat, amikor kétséget kizáróan tudták, hogy akit kihantoltak, az egykor Petőfi Sándor volt?*

— Nézze, én sokat éltem, ázsiai emberek között, rengeteg ásatáson vettem részt Kínában és más ázsiai területeken is. Valamit megtanultam az ott élő népektől: a megérzést. Még ki se bontottuk a sírt, ott járkáltunk fölötte, amikor tudtam, hogy itt lesz Petőfi. Meleg nyári nap volt, július 17-e, aznap találtuk meg a neves dekabrista vezér, Michail Kalovics Küchenbecker sírját, amit az orosz régészek már száz éve kerestek. Örömnép volt ez számukra, és attól a pillanattól kezdve minden segítséget megadtak. Mondom, 17-e volt, és délután 17 óra 7 perckor a hetes számú sírban találtunk egy koponyát. Először csak a homlok-rész látszott. Hosszában nyitott varratú és ettől nagyon magas homlokú. Felnéztem az égre, egy sólyom keringett fölöttünk. „Megtaláltuk, ez Petőfi”, mondtam a többieknek, és a felindultságtól a munkát se tudtam folytatni. Átadtam a helye-

folytatás a 4. oldalon

A közelharc folytatódik

Ötvöskónyi népe saját iskolát akar

A hatóságok nem tudták megzavarni a békés demonstrációt

Nagyatád ötvöskónyi városrészének lakói másfél éve harcolnak azért, hogy ne vigyék el tőlük (a felsőtagozatos és a kisegítő iskolások után) az alsótagozatos általános iskolásokat. A huzavona egy — állítólag — életveszélyessé vált iskola körül folyik, amelyet a helyiek hajlandók lennének akár társadalmi munkában is felújítani, a nagyatádi tanács azonban mereven elzárkózik a javaslat elől, mondván: ebben a öt éves tervciklusban nincs pénz a felújításra. Az ötvöskónyiak nem hagyták annyiban a dolgot, nem engedik apróságaikat nap mint nap Nagyatádra buszozni, még a tanács által beígért iskolabuszszal sem. Mivel mostanában már a városi tanácson is nemkívánatos személynek számítanak, végső elkeseredésükben — jó előre bejelentett —

nyílt demonstrációra szánták el magukat, amelyre az elmúlt hét pénteken került sor. Három órára lezárták a községükön — pardon: városrészükön — áthaladó 68-as számú főközlekedési utat. Ezzel egyidőben kiüldözték a tárgyaló a Művelődési Minisztériumban Kelemen Elemér miniszterhelyettesével. Mindezekről szombati számunkban már beszámoltunk, s most ígérünk hűven a fejleményekről tájékoztatjuk önöket.

Egy évig a vécészagban

Az első ember, akibe Ötvöskónyiban belebotlunk, Papp István, az idegongozó portása. Munkahelyéről jól rálátni a „romos” iskolára, amelyről nehéz elhinni, hogy tíz millió forintért lehetne csak felújítani.

— Olyan falai vannak annak, kérem, hogy emeletet lehetne ráhúzni — mondja Papp

Párizsi munkatársunktól

Hazai tudósítás a bikkfanyelvről

Honfitársaim igazságra szomjasak. Én is. Az igazság és igazmondás nem pusztán erkölcsi fogalom, hanem mindenekelőtt logikai. A klasszikus logikában elemi művelet annak leszövegezése, hogy *a* vagy *b* megállapítás igaz-e, vagy sem. Az úgynevezett valóság persze roppant szövevényes. Aki mér mindent a maga újságolvasásaiban Ignatus harcossá frivolságához, Ady tisztánlátásához, Kosztolányi könnyed pontosságához, Bálint György sallang-

István. — Tán már azok is felújíthatók volna, akik eddig kijöttek ide nézegetni, annyian voltak — teszi hozzá rosszállóan.

Utunk Sabján Györgyné portájára vezet, aki a szülői munkaközösség tagjaként szervezi az útlezárási akciót. Nem

folytatás a 4. oldalon

talán beszédéhez, az természetesen nem feledkezhet meg arról a szövevényességről, a köznapok ezerféle árnyalatáról. Számon kell azonban tartania, hogy a társas érintkezés alapfeltétele mégiscsak egy olyan művelet, mely a szabadság és érthetőség kedvéért egyszerűsít. Például: ha egy ajtó elromlik, leszövegezi, hogy az ajtó rossz, majd fölméri, mit is tehet megjavítása érdekében. Ha

folytatás a 3. oldalon

Rám ne számítsanak

Elnézem olykor a verebeket, amint fölszedegetik a parányi magvakat, morzsákat az utcán: állandóan menekülésre készek. Odaböknek a csőrükkel, de fél-szemmel oldalt lesnek és már röppennek is tovább. Mindig csodálkozom: nem kapnak gyomorba? Engem arra tanítottak, nyugodtan kell étkezni, úgy válik egészségünkre.

A galambok mintha nyugalmasabban kosztolnának, de ez csak látszat: ők egyszerűen lassabbak. Sietnek azért ők is, de csak amennyire telik tőlük. Ért-hető a sietség: minduntalan jön valami berregő pokolfajzatja, félre kell rebenniük.

Az áldott természetű, békeséges lovak is kénytelenek többnyire sietősen elkölteni ebédjükét: sok irgalmatlan hajcsár ki sem fogja őket, úgy húzza fejükre a zabos tarisznyát. Zabáljanak ügetésben, vagy ha álltakban is, de érezzék a hátuk idegeiben, hogy mindjárt folytatódik a hajsz.

Ilyesmire akarnak kapatni — készíteni bennünket, embereket is a „modern világ” né-mely apostolai. A zabos tarisznyát még nem húzzák a fejünkre, de arra igyekeznek rávenni, hogy futunkban együnk, és ha mégis megállunk, ne igen ülünk le. Ha meg leültünk, ne helyezkedjünk kényelemben; támlátlan, tenyérszerű üléssekkel kínálnak az ételbárok puldjánál, a „gyorsétermekben” meg az-zal biztatnak (vagyis azt szug-gerálják belénk már a bejárat-

nál), hogy csak kettőt-hármat kell csattintani az állkapcsun-kat, és már ugorhatunk, futhatunk is tovább.

Utcai hamburgeres bódék, talponálló-büfék, „gyorsétermek” szorítják ki a hagyományos étkezési kultúra kisvendéglőit és nívós, de megfizethető éttermeit. A közép-európai stílust és ízlést felváltja az amerikai, sőt annak is a mai kelet-európai viszonyokhoz igazított, még inkább uniformizált, az ízetlenségig sablonos változata. (Miközben a másik végleten az első osztályúvá alakított éttermek borsos árakkal riasztják el a szerény pörköltjére vágó hazai polgárt.)

És amilyen az asztal, olyan rajta a koszt. Kinek és miért fáradozzon jó házias ételek készítésén a gazdasszony, az ötletes szakács? Kaptok hamburgert vereshagymával vagy salátalevéllal, ehettek hot-dogot faforgácsa degenerált krump-lival, oszt' mehettek, szaladhatok. És örülhettek: „nyugati-asan” kosztoltatok.

Én nem bánom, ha valakinek ez kell, élvezze. Nyilhatnak is felőlem efféle gyorsbüfék és gyorsétermek, csak ne a kultúr-ált étkezés menedékei helyett.

Olvasom a Dátumban, hogy a győri Hungária étterem helyén a MacDonal'd's nyit gyors-éttermet. Lóétvágyat a sietős vendégeknek, de én nem leszek közöttük. Rám ne számítsanak.

-6

Ha már nem lehet sportkocsi...

Jön a spórkocsi

Az MHB ezúton tájékoztatja az érdeklődőket, hogy a „Spórkocsi letét”-tel kapcsolatos tárgyalások a Pénzügyminisztérium és a Bank között eredményre vezettek. Tisztázódott az alapvető célok azonos-sága és megegyezés született a gyakorlati lépések ütemezéséről.

A Hitel Bank Rt. támogatja a Pénzügyminisztériumnak a jelenlegi gépkocsiipari helyzet — beleértve a gépkocsi beho-zatalt, értékesítést, az előjegyzési rendszert stb — átfogó fel-ülvizsgálatára irányuló célki-tűzését, ami bizonyára lényeg-es előrelépést eredményez az eddigiekhez képest. Az MHB bízik abban, hogy a PM — a korábban a Parlamentben tett bejelentésnek megfelelően — az év végéig megnyugtatóan rendezni fogja ezt a kérdést és azzal összhangban lesz a Ma-gyar Hitel Bank Rt. és a MER-KUR Vállalat együttműködés-ből született

„Spórkocsi — letét”

konstrukció ami az elhelyez-tett összegek értékállóságának garانتálása mellett, önkéntes alapra helyezi az arra irányuló takarékoságot.

A megegyezésnek megfelelően a Magyar Hitel Bank

1989. szeptember 1-től megkezdte a személygépkocsi-igénylési letétek fogadását.

A Magyar Hitel Banknál személygépkocsi-igénylési letét a gépkocsi igénylési árának erejéig bármilyen összeg-

ben, de legalább a rendelet sze-rinti mértékben — jelenleg 40% — elhelyezhető.

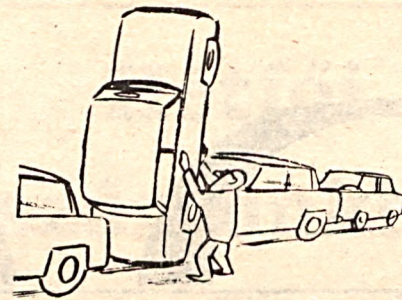
A Bank választási lehetősé-get is kínál üzletfeleinek a letét elhelyezés feltételeivel kapcsola-tban.

Az első változat keretében a Bank szerződésben vállalja, hogy a nála elhelyezett letét után a jogszabály szerint járó kamaton felül a gépkocsi-igénylési letét befizetésének napjától a gépkocsi átvételének napjáig terjedő időtartam alatt a megrendelt gépkocsi árának bekövetkező inflációs áremel-kedés letétre eső részének fede-zetére árkülönbözeti térítést nyújt. Az áremelkedés utáni té-rítés minden esetben a kamaton felül jár, de a kamat és az ár-különbözeti térítés együttes mér-téke legfeljebb 18%-ig terjed-het évente.

Minthogy ennek az árkülön-bözeti térítésnek az alkalmazá-sa átmenetileg akadályba ütkö-zik, a szerződésnek erre vonat-kozó része e korlátok megszünt-etése után lép életbe, mégpedig a letételhelyezés idő-pontjára visszamenőleges hat-állyal.

A második változat keretében üzletfeleinket a bank a letét után járó törvényes kamaton felül ajándéksorsolásban részesíti. A nyeremények személy-gépkocsik lesznek.

Az MHB kéri jövőendő üzlet-felei szíves türelmét az akció megkezdéséig és várja jelent-kezésüket.

Személygépkocsi-igénylési letétet Budapesten

— az V. ker. Akadémia utca 7. sz. alatti bankfiókban 8-19 óra között, az — MHB Központi Főpénztárában 16-19 között (Bp. V., Október 6. utca 23.), az — Ingatlan Bank Rt-

nél 16-19 óra között (Budapest IX., Üllői ut 117.)

továbbá — vidéken az MHB igazga-tóságainál és bankfiókjaiban lehet elhelyezni.

Budapest, 1989. augusztus 11. MAGYAR HITEL BANK Rt.

Mellre szívtam

No, nem a cigarettafüstöt, hiszen vagy húsz esztendő óta nem szívom. Ha nincs a második világháború és a lövészárkok, meg a bunker rövid pihenőkre és tábori lapok trására, talán rá sem szoktam volna a Honvéd, aztán a Munkás és a Kossuth cigarettákra. Ezeket is csak azért, mert ezek voltak a legolcsóbbak. Aztán jött az infarktus, és abbahagytam. Ma már nem izgat, ha utcán, vonaton, vendéglőben szívják, és magam is passzív dohányos leszek. Ha vendég érkezik hozzánk és megkérdezi, hogy szabad-e rágyújtani, legtöbbször az a válaszom: „Csak tessék, bár mi nem szoktuk be-füstölni lakásunkat”. Csak ezután indulok hamutartóért, mert az nincs az asztalon. Így legtöbbször elkerüljük, hogy a vendég távo-zása után ajtó, ablakot nyissunk és szellőztessünk.

Ami mégis mellre szívtam, az nem a cigarettafüst volt, hanem legutóbb a cigarettafélék árának az emelése. Már csak azért, mert a buszmegeállókban az elszórt csikket láttam szidták is egyesek az áremelést elrendelőket, mint a bokrot. Velem együtt ezeket sokan láttuk és hallottuk, de tehetetlenségünkben nem tettünk mást, mint nagyokat sóhajtvá „mellre szívtuk” a hallottakat. Mégcsak vitát sem mertünk kezdeni és helyeselni az intézkedést, nem is emleget-ni egészség és környezetkárosító hatását füstnek, nikotinnak, kátránynak, szénmonoxidnak, a sok csikknek, mely nem a hulladék-gyűjtőbe, hanem gyakorta eltaposás nélkül a járdára került.

Hát ezt szívtam mellre legutóbb, meg azt, hogy maholnap lép-csöhdázunk sem lesz sokkal különb a buszmegeállónál, ahol ugyan-csak csúfságnak tartom a megdrágult cigaretták eldobált csikkjeit.

Kiss József

2

D Á T U M

1989. augusztus 14.

Kilátások és kiállások Varsóban

Mi lesz Walesa szerint?

Lech Walesa, a lengyel el-nélzeti Szolidaritás elnöke pénteken ismételtén visszautasította a nagykoalíció gondola-tát. Gdanskban, ahol a múlt he-ti jelentős élelmiszer-áremelke-dés miatt egyórás figyelmeztet-ő sztrájk volt, 80 ezres nagygyűlésen kifejtette azt a véleményét, hogy egyetlen kormány sem képes tíz hónap-nál tovább hivatalban maradni Lengyelországban. Közölte azt is: kétféle, hogy Kiszczak kijelölt kormányfőnek sikerül összeko-vácsolnia egy új kabinetet. Walesa megbízottja, Jaroslaw Kaczynski közben újabb kon-zultációkat folytatott a Szolida-ritás vezette kiskoalícióba bevonandó demokrata és paraszt-

párti vezetőkkel, de a megbe-szélésekről nem hoztak nyilván-nosságra részleteket. Czeslaw Kiszczak a maga részéről a PAP lengyel hírgyűnökségnek adott interjújában — a nagyko-alíció elképzelése mellett kiáll-va — annak a véleményének adott hangot, hogy augusztus végéig össze tudja állítani kor-mányát.

Másfelől a PAP lengyel hí-r-gyűnökség jelentette, hogy Vlagyimir Brovikov varsói szovjet nagykövet pénteken külön-külön tárgyalat Roman Malinowskival, a Parasztpárt, és Jerzy Jozwiakkal, a Demok-rata Párt vezetőjével a két szer-vezet és az SZKP együttműkö-déséről.

Prága várható reagálása

Tavasz helyett panasz

Jiri Hájek egykori csehszlovák külügyminiszter szerint az 1968-as prágai bevonulás ma-gyar bírálata a csehszlovák vezetés „fokozott elnyomás-sal” fog válaszolni.

A „prágai tavasz” egyik kulcsfigurája a La Repubblica című olasz lap szombati szá-mának nyilatkozva örömmel nyugtázza, hogy az MSZMP egy tisztviselője hibás döntés-nek minősítette a VSZ-csapa-tok 21 évvel ezelőtti beavatko-zását, de, mint mondta, a cseh-szlovák hatóságok részéről „agresszív válasza” számít. Hájek szerint a prágai kormány

kemény fellépésre készül a be-vonulás évfordulóján tervezett tömegdemonstrációkkal szem-ben.

Szokai Imre, az MSZMP KB nemzetközi pártkapcsolatok osztályának helyettes vezetője a Népszabadság pénteki szá-mában kijelentette: most már egyértelmű, hogy az akkori döntés alapvetően hibás volt. Mint mondta, az MSZMP, 1968 legfőbb tanulságaként mára egyértelműen elhatároló-dott a bevonulás átlapjával szol-gáló „Sztálin-Hruscsov-Brezs-nyev-doktrínától”, a „korláto-zott szuverenitás” elvétől.

Berlini fal-szöveg

A berlini falépítés évfordu-lójának előestéjén valamennyi központi napilap kommentárt, a Neues Deutschland és a Ber-liner Zeitung pedig ezen kívül egy-egy egész oldalas doku-mentációt, illetve fotóösszeállítást közöl a témáról. Huszon-nyolc évvel ezelőtt, 1961. au-gusztus 13-án kezdődött meg a berlini fal építése és az NDK-NSZK államhatár megerősíté-se.

A Neues Deutschland, a köz-ponti pártlap illuzórikusnak és kudarcra ítéltnek nevezi a fal eltüntetésére irányuló nyugati törekvéseket és kifejti: Kelet-nek és Nyugatnak egyaránt ér-dekében állt, hogy rend legyen azon az érzékeny határon, ame-lyen a két világrendszer néz farkasszemet egymással kon-centrált katonai erejével.

A Neues Deutschland visz-szatekint a fal megépítésének körülményeire. Azt írja, hogy két folyamat jellemezte az ak-kori idők. Imperialista körök részéről egyrészt kísérlet tört-ént arra, hogy a nyitott állam-határokat kihasználva gazdasá-gilag kifosszák és politikailag destabilizálják az NDK-beli munkás-paraszt hatalmat, más-felől „folytak a közvetlen kato-nai előkészületek arra az X-napra, amelyen Springer úr ál-mainak megfelelően a nyugat-német hadsereg bemasírozott volna a Brandenburgi Kapun”. A lap szerint nyugati agresszív körök megkérdőjelezték a II. világháború következménye-

ként kialakult európai határo-lakat és az imperializmus javára akarták kiigazítani a meglévő helyzetet.

— Amint közeledett a szo-cializmus európai előőrsé elle-ni támadás napja, a Varsói Szerződés államai azt javasol-ták az NDK kormányának, hogy vegye ellenőrzése alá a 164 kilométeres nyugat-berlini és az 1378 kilométeres NSZK határt. Ezzel a rövid előkészü-let után fegyelmetten és haté-konyan végrehajtott akcióval keresztetkék az imperialista terveket, megvédelmezték a békét és a szocializmust — írja a Neues Deutschland.

A Reuter brit hírgyűnökség megjegyzi: a kommentár nem tesz említést arról, hogy a fal megépítése a menekültáradat leállítását szolgálta, s arról sem, hogy NDK állampolgárok száza most úgy kerülnek meg a falat, hogy a lazábbá vált ma-gyar-osztrák határon próbálnak meg Nyugatra jutni.

A Neues Deutschland azzal vádol „egyeseket”, hogy még mindig nem emésztették meg a történelmi leckét. Személy sze-rint is kipécézi Manfred Wör-nert, a NATO főtitkárát, aki a lap szerint nyíltan felszólított az európai realitás megvál-toztatására. A bonni miniszter-tanácsot is azzal vádolja, hogy az 1937-es határok szerinti né-met birodalom helyreállítását követeli.

A lap szerint NSZK-beli po-litikusok is beleavatkoznak az

NDK belügyeibe, azt akarják, hogy az NDK mondjon le a ha-tárán lévő biztonsági rend-szerről, a gazdasági kifosztás-sal, a pszichológiai hadviselés bűnöző elemeinek behatolásá-val, a kábítószer-kereskede-lemmel szemben védelemről. A lap illuzórikusnak nevezi ezeket a terveket, leszögezve: az NDK tudja, hogy a szocia-lizmus előretolt bástyáját alkotja, és meg fogja hiúsítani az osztályellenesség támadását, „bár természetesen más feltételek között, mint 1961-ben, hiszen közben Európában sok minden a biztonság és az együttműkö-dés javára alakult”.

A Neues Deutschland a béke elidegeníthetetlen feltételének nevezi a két szuverén állam létét, és azt szögezi le, hogy

1961. augusztus 13., a határ biztosítása okozati összefüggésben áll a béke azóta eltelt 28 esztendejével.

A lap végül megerősíti, hogy az NDK biztonságra és együttműködésre törekszik Eu-rópában.

A kommentáron kívül a Ne-ues Deutschland egész oldalas dokumentációs összeállítást közöl a nyugati „destabilizálási kísérletekről, amelyek a fal fel-építéséhez vezettek” és — több más lappal együtt — teljes ol-dalon közli annak a 25 határór-nek a fényképét és életrajzi adatait, akiket az államhatáron teljesített szolgálat közben gyilkoltak meg. (Más halottak-ról helyhiány miatt nem esett szó? A szerk.)

NDK-szovjet vita

Sztálin Hitler csodálója és cinkosa volt?

A Horizont című NDK-beli külpolitikai folyóirat legújabb számának vitacikkében a 81 esztendő Gerhard Kegel újsá-gíró, aki a II. világháború kitöréséig a Szovjetunió számára kémkedett a moszkvai német követségen, védelmébe veszi Sztálin külpolitikai érdemeit és vitába száll Valentyin Bereskov szovjet publicista és történész azon szemrehányásával, misze-rint Sztálin „csodálója és cin-kosa” volt Adolf Hitlernek.

Kegel azt írja: meg van győ-ződve arról, hogy Sztálin „nagy belpolitikai bünlajstroma elle-nére mindig vagy csaknem mindig elővigyázattal és ál-lamférfiúi bölcsességgel,

mindenekelőtt azonban törté-nelmi sikerrel képviselte a Szovjetunió érdekeit”.

A II. világháború előzmé-nyei között a Szovjetunió vagy Sztálin egyetlen lényeges dön-téséről sem lehet azt állítani, hogy sérlette volna a Szovjet-unió államérdekeit — szögezi le.

Az NDK-beli cikkíró egyet-len kivételt lát: szerinte Sztálin csupán azzal követett el súlyos hibát, hogy nem feltételezte a német fasisztákról, hogy képe-sek szerződést szegni. A törté-nelmi igazságot figyelembe vé-vén teljesen megengedhetetlen egyformán kezelni Hitlert és Sztálint — írja.

Kinek csurran, kinek csöppen

Az 1984-es központi béremelés után 5 évvel ismét rendkívüli emelésre kerül sor a közoktatásban dolgozó pedagógusoknál. A rendkívüliség csak az emelés kicsiségére vonatkozik, hisz a követelt 40 százalékos helyett 20-at ígérték, de már ennek egy részét is felhasználhatták a törvénytelennél végrehajtott bruttószáraz helyrehozására. A tervek szerint egy pedagógusnak 15-16 százalékkal nő a fizetése, ez nettóban 6-800 forintot jelent havonta. Az emelésnek köszönhetően továbbra is megközelítik a betanított munkások átlagbérét, de a nehéziparttól tovább nő a leszakadásuk. (Például a szakadékból kifelé kapaszkodó Láng Gépgyárban 15 százalékos emelésről számoltak be januárban.) Valószínűleg ismét megerősödik a pedagógus ellenes hangulat az iskola kezdés idején, de ezt természetesnek tekinthetjük egy olyan országban, ahol a dolgozók nagy része csak a legközelebbi holnapra gondol.

Vannak persze jó példák is. A Somogy megyei tanács bruttó 200—200 forinttal egészíti ki a központi keretet, hasonlóan cselekszik a Tolna megyei is. A helyi tanácsok egyike, másika már korábban felfedezte az oktatás jelentőségét, példaként Paksot és Siófokot említhetünk.

Csak dicséret illetheti a hat-ezer lakosú csurgót, ahol átlag-

ban 100 forintot tesznek egy pedagógus béréhez. Örömmel csupán az zavarja, hogy a tanács végrehajtó bizottsága eleve megszabta a differenciálás mértékét. A döntésről kérdeztem Cseh Istvánt a művelődési osztály vezetőjét, a javaslat egyik kidolgozóját.

— Önök úgy döntöttek, hogy a tanács 100—100 forint béremelést ad az iskoláknak az ott dolgozó pedagógusok alapján, de csak minden tizedik embernek emelhetik a bérét ebből. Hogyan alakult ki ez a határozat?

— A vb elé egy több variációs javaslatot terjesztettünk, melyben kimutattuk a tanácsot terhelő összes költséget 100—500 forintos emelés esetén. Ha mindenkinek adnánk 100 forintot, ez a levonások után csak alamizsnának tűnne, ha ezt háromszázra emelnénk, akkor viszont a város költségvetése nem tudná elviselni. Végül a 100 forintos emelés mellett döntöttünk, de azzal a kitétel-lel, hogy ezt differenciáltan kell kiosztani. A differenciálást átengedhettük volna az igazgatóknak, de a vb mellett volt, hogy teremtünk meg mesterségesen a feszültségeket. Aki jól dolgozik a pedagógus társadalomban, az a fizetéssel is legyen megkülönböztetve a többiek-től.

— Lehet ilyen különbséget tenni, hogy 9-en nem kapnak

semmit, a tizedik viszont ezer forintot? Képesek lesznek az igazgatók egy ilyen döntésre?

— Meg kell tenniük.
— De milyen mértékek alapján? Önök azt mondták, hogy figyelembe kell venni a kiemelkedő szakmai tevékenységet. Ha a tárgyi tudást nézem, csak a reál tárgyakat tanlók jöhetnek szóba — gondoljunk csak a nemzetközi összehasonlításokra —, ha a módszertani felkészültséget díjazták, akkor előfordulhat, hogy az ezer forintot, aki kitűnően betanítja a sztalinista történelemtanítást.

— Tulajdonképpen nem lehet objektív mércét állítani, hisz egy intézménynél csak öt-hat pedagógus részesülhet az emelésből. Mégis fel kell állítani egy sorrendet. Ebben beletartozik az eredményesség is, a szakmai felkészültség is, sokadik szempont lehet a pályán eltöltött idő.

— Az utóbbi szempont a jelenlegi fizetésekben már elég durván érvényesül. Akár kettő, akár három és félszeres különbségek is lehetnek a pályakezdekők és az idősebbek között — pedig a kezdőket nem rég felzárkóztatták az 5-10 éve tanítókhöz. Ha komolyan vesszük az alkotmányban rögzített munka szerinti elosztás elvét, akkor a pályán eltöltött idő közvetlenül nem lehet meghatározó.

— Így van, ezt is egyszer vállalni kellene már, bár ez

nem csak a pedagógusok problémája.

— De térjünk vissza a konkrét kérdéshez. A vb által meghatározott másik kritérium — a közéleti tevékenység — megítélése csak tovább nehezíti az igazgatók helyzetét. Hogyan lehet egymáshoz mérni egy aktív MDF-est — aki folyton az iskolára, a tanács szocialista struktúrája ellen harcol — egy olyan kollégával, aki 15 éven át kitűnően megszervezte a „Ki tud többet a Szovjetunióról?” vetélkedőt?

— En elsősorban a szakmai részre tenném a hangsúlyt, kevésbé a közéleti tevékenységre. Az előbbi két példát egyformán közéleti tevékenységnek tartom, de a fontosabb az iskolai rendezvényeken végzett munka.

— Engem nem nyugatnak meg válaszai, szerintem az igazgatók megoldhatatlan helyzetbe csöppentek a vb döntése alapján. Más lenne a helyzetük, ha az ezer forintot több részre oszthatnák, ha ők dönthetnének el a differenciális nagyságát. Más lenne akkor is, ha a döntés jogát — és felelősségét — megoszthatnák a tantestülettel.

— A bérfeljesztés eddig sem csak az igazgató dolga volt...

— Tudom, ott volt eddig is a párttitkár, a KISZ-titkár és a bizalmi, de ezekben pillanatnyilag nem sokan bíznak.

— Ebből a döntésből most lehet, hogy kihagyjuk a párt képviselőjét — sőt biztos —, de a szakszervezeti bizalmi

mindenképpen meg kell kérdezni. Ebben az esetben jogosnak tartanám azt is, hogy a nevelőtestület akár nyílt, akár titkos szavazással jelölje ki a 4-5 legelismertebb pedagógust, aki megérdemli ezt az emelést. Így a lehető legkisebb lenne a konfliktus.

— Mi történik akkor, ha egy iskola ebben a formában nem fogadja el a béremelésre adott pénzt?

— Ez a lehetőség is fennáll, akkor ezt a keretet nem oszthat-

ják fel. A többi intézménnyel szemben erkölcsstelenek lennének, ha egyeseknél megengednék a másféle felosztást.

Hogy végül mi történik, az a csurgói pedagógusokon is múlik. Sajnos még valami hozzátartozik a jó hírhez: a technikai dolgozók ismét kimaradnak a megyei és a városi emelésből is. Pedig nélkülük nem sokáig megy.

Gyórfy Árpád

Ízléstelenség

Azt olvasom az MTI egyik jelentésében, hogy a Somogy megyei Kapoly község lakossága elhatározta: emlékhellyé alakítja Kádár János gyermekkorának a faluban lévő színhelyét. Nem volt módomban most odautazni, így nem tudhatom, mennyire a falubeliek kívánsága ez és mennyire „javasolták” nekik mások, hogy így kívánják. Azt viszont tudom, hogy az MSZMP Somogy megyei reformkörei tüstént felkarolták ezt a kezdeményezést.

Ha megint megszólalna bennem a rosszhiszemű kétely, akkor megkérdezném: mennyire reformkörök azok a körök... De hadd teszek úgy, mint aki hiszi, hogy ezek valóban a reformra, a kommunista párt régi esedékes megújítására szerveződtek. És hadd hiszem el azt is, hogy a kapolyiak csakugyan maguktól érezték hiányát egy Kádár-emlékmúzeumnak. Ha így, hát lelkük rajta. Hanem ami már sehogy sem tetszik, az a folytatás. Az említett reformkörök ugyanis a Kádár-emlékházzal nem érik be — ők Nagy Imre emlékkiállítását is terveznek. Még szerencse, hogy nem ott helyben, Kapolyon, hanem Kaposvárott. Szerintük október 23-án Nagy Imréről, október 31-én meg Kádárról kellene megemlékezést rendezni.

Szóval: előbb az áldozatról, aztán a gyilkosáról. Egyszer a magyar függetlenség vértanújáról, máskor a függetlenség elárulójáról. Somogyban ezt tárgyilagosságnak nevezik? Ezt tartják a nemzeti megbékélés útjának és módjának?

Ízléstelenség ez, és az eszmei zűrzavar jele.

G. Gy.

1989. augusztus 14.

D Á T U M

3

Párizsi munkatársunktól

Hazai tudósítás a bikkfanyelvről

folytatás az 1. oldalról

végképpen rossz, akkor az egyszerűsítő művelet eredménye egy javaslat: ki kell cserélni. Csak ezt a javaslatot követheti tisztes megvitatása annak, hogy van-e erre módunk, vagy kénytelenek vagyunk beérni áthidaló megoldással. Vitánk előfeltétele egy sematikus, ám egyértelmű ténymegállapítás volt. Ezt az előfeltételt nem teljesítjük akkor, ha irodalmi csábításoknak engedünk, s a szembeütköző tény palástoljuk szinte az elötölülő érzelmekkel és emlényekkel: nevezett ajtót még nagyszülőnk eszkábálta, mi abban az ő keze munkáját becsüljük; távozó kedvesünk épp ezt az ajtót vágta be vakolatot pergetően; rajta a zárnak mi magunk mily sokat jártunk utána és í. t. Mindez mélyebben igaz, mint az elemi észlelet, hogy az ajtó bizony rossz. Úgy tapasztalom, honfitársaim irodalmi érdeklődése mérsékelt, irodalmi érzéke, egyszerű logikai műveletek irodalmiasítására való készsége viszont határtalan. Annyira az, hogy ezzel a kissé balog ajtó-hasonlattal irodalmárkodtam keveset én magam is. Túlzásba nem vittem, mert olvasom, azt hiszem, azonnal tudta, hogy ajtó helyett mondhattam volna mást is. A logikai játékokhoz tartozik azonban, hogy most magát a műveletet volna jó figyelniünk, politikai indulatok nélkül. Ezért a folytatáshoz ezt az ajtós mondatot fordítom le a közis-

mert bikkfanyelvre. Akkor nagyjából így hangzik: a nyílászáró szerkezet meghibásodása ügyében intézkedés foganatosítása látszik időszerűnek stb., stb.

Én emiatt a bikkfanyelv miatt változatlanul nem mindig értem a magyar közbeszédet, sajtóbeszédet. Anyanyelvem szabályainak az így fogalmazott mondatok iparkodnak ugyan megfelelni, de be kell vallanom, hogy a francia sajtóbeszédet mégis jobban értem. Bikkfanyelv, bürokrata-zsargon, tudákos homály szól persze fölös gyakorisággal franciául is. De többnyire úgy csak, amilyen módon az diplomatáknak szokásuk. Ha egy diplomata efféle mond: tárgyalófelünk igen különös nézőpontból értékeli az eseményeket, vélekedéseit mindazonáltal tüzetesebben is vizsgálni és mérlegelni fogjuk majd — akkor ez részéről egyértelmű állásfoglalás. Partnere is tudja eztán, hogy az udvariasság jegyében nagyjából a következőket közölte vele és a nyilvánossággal a diplomata: a tárgyalófél a maga börtört és önző szempontjaitól vezettetve demagóg és erőszakos kijelentéseket tett csupán (ez az ő „különös nézőpontja”), öszszevissza hűzöng (ez kezezi „vélekedéseit”), tehát eszünk ágában sincs komolyan venni ezt a zagyalékot („mérlegelni fogjuk majd” — egyszer, sohanapján; addig is megjegyezzük

viszont magunknak, milyen lehetetlen fráter).

A modern diplomácia nyelve — épp franciául — az udvari etikett nyomán a menüett korában formálódott ki. A „szabadság fölfedezésének” századában, a XVIII. században pallérozódtott modernné. (Svájci irodalmár, Jean Starobinski nevezte a tizennyolcadik századot olyan századnak, melyben „föltalálta” magának az emberiség a szabadságot.) A diplomatikus beszéd, amelyet magyarázható házastárs éppúgy gyakorolhat, mint utasításait oszto előjáró avagy a hivatásos külügyér, örzi máig eredetének nyomait. Irálya sosem téveszthető össze a demagógiával. A stílus és elemzése ezért fontos köznapjainkban. A diplomatikus, politizáló beszéd és a bikkfanyelv között kínos különbség van.

Az előbbi nem feltétlenül mond kamaszosan tiszta értelemben igazat, de nem is hazudik. Utalásokból, gesztusokból, udvarias fordulatokból úgy épül föl, hogy végül is kitessek belőle tény, állásfoglalás, apróbb igazság. (Apróbb — mert a mélyebb s nagyobb persze mégis az, hogy nagy-, déd-, szépapánk végső mozdulataival farigcsálta azt a hasonlatbeli ajtót. S ha itt ellenvetéses tolu föl, arra csak hasonlathalmozással tudok röviden és még ebben a zárójelben válaszolni: ha egy edényben szennyes lé kavargó, bármennyire emlé-

ketet is az lelkünknek feneketlen mélyeire, kiöntjük mégis. A mélység attól még marad. Ha nem így teszünk, van esélyünk úgy válni klinikai esetté, mint a francia öreg hölgy, kiről a napokban olvastam. Évekig tárolta ő lakásában a szemetet, semmit ki nem dobott. Családi házában lakott, több tonnányit gyűjtött össze. S ragaszkodott hozzá. Látható ebből, hogy mindenki ragaszkodik valamihez. Az ő ragaszkodásának bűzét a szomszédok elégették meg. A lélektani nehézség, tudom, az, hogy miként válhatunk egyenként önnön magunknak szomszédjává is egyúttal — vagyis tárgyilagossá.)

A bikkfanyelv nem föltétlenül és eltökélten hazudik, de sosem mond igazat. Alapelve ugyanis a ködösítés, szakavatott mellébeszélés. Eltekintve most az otromba hamisítástól, öblös demagógiától, ezért elgondolkodtató jelenség a bikkfanyelv. Külső formája szerint arra szolgál, hogy valaki, a beavatott, a maga szűkebb szakmájának, hivatalának, jó, legyen, brancsának jellegzetes fordulataival szóljon másokhoz, de előtűnik sem közvetlenül, sem diplomatikus fordulatok közvetítésével semmit föl ne tárjon. Hanem csak önnön beavatott mivoltát prezentálja, ha már erre kényszerítik újabb kori elvek. Ezek az elvek azért újabb koriak, mert demokratikusak. Az illetéketleneket szándékosan kirekesztő beszéd — költemény, rabulisztikus fejtegetés — nem bikkfanyelv, ugyanis szándékosan nem szól az esetleg érintett sokasághoz, sőt, szövelezésével is jelzi, hogy csak beavatottakhoz fordul. Ez lehet helytelen, lehet üdvös, de mindenképp úgy le-

het elkönyvelni, mint bármely argót, szakszargont, vagy a gyereknyelvet. A bikkfanyelv viszont a sokasághoz fordul. Használója egy számára utálatos szertartás követelményeinek tesz eleget: beszél a sokasághoz a sokaságot érintő dolgokról. Amúgy meg úgy gondolja, hogy kuss és coki, s ha ez a demokratikus képzetekből örökölt szertartás nem volna, tehetné ő még nyugodtabban a magáét. Gondolata, legalábbis megítélésünk szerint, roppant ellenszenves, fogadjuk mégis futó elégedettséggel. Ugyanis: van; legalább: van. A bikkfanyelvet beszélőnek ez első, utolsó és egyetlen gondolata. Több azért nem lehet neki, mert a nyelv, amelyet használ ködösítésre alkalmas csupán, ezért is használja.

S a bökkenő az, hogy nemcsak akkor, ha mihozzánk, jöttment sokasághoz szól. A bikkfanyelv beszélői egymás közt is bikkfanyelven szólnak. Hisz nem parodisták, nem bravúroka képes stílusművészek ők, anyanyelvünk minden rétegét birtokló géniuszok, hanem gyarló emberek.

S a magyar köztéri beszéd egy részét ezért nem értem változatlanul. Ha az olvasó itt azt mondja, hogy nincs is abban értenivaló, be kell látnom, hogy igaza van. Tekintse ezért vakációja közben soraimat a tudósító vakációs töprengésének. A tudósító ugyanis többször elárulta már, hogy megérdemli szeretne egyet-mást. Jut következésképpen eszébe, hogy az igazi család elkövetéséhez mennyi finom ész, kombinációs készség szükséges. Ha tehát a töröl metszett bikkfanyelv bármely használatja sértetten arra következtetne mind-

ebből, hogy család, hazugság vétkében marasztalta el őt az okvetetlenkedő zsumaliszta, akkor téved.

Csak annyit akartam megállapítani, hogy a megszólalásnak vannak logikai szabályai. A közemberi beszéd ezeket a logikai szabályokat azért tartja tiszteletben akaratlanul is, mi több, szó kiejtése nélkül is, mert különben egy árult ajtót nem tudna megreparálni a közember. Ami eddig s eztán is dolga volt s lesz. Az áradó sajtóban, mely a pátriába érkező zúdult elem, ezért nem annyira a hol fontos, hol mellőzhető leleplezéseket, dörgedelmeket kedveltem rögtön és kiváltképpen. Hanem azt, ahogyan ez a sajtó legjobbjában a visszautat keresi a közemberek beszédéhez. Az alkotmányos kormányzás, ha lesz itt egyszer végre olyan, pusztá jogszabályokon nem alapulhat. Közemberi beszéd kell ahhoz. Vagyis a társadalom tagolt megszólalása. S az, hogy a közrendű civilek beszéde polgárjogot nyerjen, magát a felsőbbesre rákényszerítse. Kérdés, ördögi kör, hogy miként legyen általános és hangoz a civil beszéd polgárjog nélkül, és miként nyerjen polgárjogot szólanul. Mert messziről nem érzékelhettem ennyire, amiként úgy látom, bel-budapesti és lelkes ügykődő, politizáló barátaim sem, a pátriának fogcsikorgató csöndjét. Szólnak elvéteve civil mondatok is a nyilvánosság előtt, az újság valóban. Egyiket az agrárreformörök indítékairól beszélve mondotta egy mezőgazda: „nem a politizálási kedv nőtt meg, hanem az elke-seredés”.

A tudósítót ezzel a vidéki mondattal fogadta Budapest.

Zirkuli Péter

Biztos, hogy Petőfit találtuk meg!

A huszonöt azonosítási tény bizonyossága

folytatás az 1. oldalról

met az amerikai antropológusoknak és ők folytatták nagy óvatossággal a kihantolást.

— Ez így kissé misztikusnak tűnik...

— A hetes a magyarság tudatában mindig is különös szám volt. A sólyom sem mindennapi madár. Egyébként lefényképeztem, ahogy fölöttünk keringett. Ezt nem tudom megmagyarázni, de a homlok láttán már biztos voltam abban, amit azóta huszonöt azonosítási ponttal bizonyítottunk.

— Tehát átadta a helyét, hogy más folytassa a kihantolást...

— Először is kiszélesítettük a munkagödrt, hogy a sír mellett állva, pontosabban guggolva folytathassuk a munkát. Amikor a homlok kibontása után megláttam a mélyen ülő szemek helyét, aztán előkerült Petőfi tévesen farkasfognak nevezett ferde metszőfoga, az alsó négy torlódott metszőfog, láttam a hosszú állát, a nagyon hosszú nyakat, a jobb karcsont végén a tbc-s nyomokat, a szokatlanul keskeny mellkast, a széles csípőt és a bal sípcsonton a gyermekkori sérülés nyomait, fényesen igazolódott, hogy akit megtaláltunk, Petőfi.

— Kik végezték az azonosítást?

— Az antropológiai azonosítási munkákban részt vett Burajev Alekszej leningrádi, Bruce Latimer clevelandi, Clyde Simpson szintén clevelandi antropológus és természetesen én. Az antropológiai és igazságügyi azonosítási tényeit jegyzőkönyvbe vettük.

Most már csak az van hátra, hogy az ásatásban részt vevőtől független szakértői csoport átvizsgálja az általunk feltárt tényeket.

— Önök találtak nyomokat, a csontvázon különböző betegségek, sérülések máig meglévő jeleit, a költő testi felépítésével

Petőfi koponyája
Jól látható az arcsíkból kiálló szemfog

azonos, vagy hasonló jegyeket. Honnét tudjuk, hogy ilyen volt Petőfi?

— Egy lelkes amatőr Petőfi-kutató, hangsúlyozom, az amatőr itt nem pejoratív, hanem azt jelenti, hogy Straub Imre hivatása az orvosi tevékenység, de mellette komoly tudományos munkát fejtett ki: a fellelhető tényirodalomból összeírta Petőfi valamennyi testi jellegzetességét, megkülönböztető jegyét.

— Mi alapján írta le ezeket?

— Petőfiről egyetlen dagerotópia maradt fenn, de több rajz, festmény és számtalan leírás. Ezeket összevetve meglehetősen pontos Petőfi képet lehet rajzolni. Straub doktor ezt tette. Ő is kijön velünk hazahozni Petőfi maradványait és már ott Ulan Udé-ben a helyszínen ellenőrzi a megállapításainkat.

— Kérem, konkrét példával beszéljen arról, miként történt az azonosítás.

— Petőfi rendellenesen nőtt fogáról sokan írtak. Jókait idézem: „...felső fogsorában bal felől egy szemfog ferdén előre nőtt, valóságos kis agyarárt képezett, ez a kiálló fog nevetésének oly szatyorszerű kifejezést adott”. Vagy idézhetnénk dr. Sass István Tolna megyei főorvost, aki jól ismerte Petőfit. „Bal szemfoga két mellékfog által növeksor helyéből kitolotván, igen előre állt, és kaczagás közben nagyon is láthatóvá vált. Fogazatának eme szabályellenessége amily ritka, annyira jellemző, s tán még nyomra vezethető is lenne”.

— És nyomra vezetett lett...

— Sok más egyéb adat mellett.

— A bizonyítékok teljes sorát tudomásom szerint a sajtóban még nem írták le. Kérhetem, hogy ismertesse mind a huszonöt azonosítási tény?

— Természetesen. A hetes sír megtalálási helye egybeesett azzal a ponttal, amit a helyiek Petőfi sírként tartottak számon. Az eltemetett egyén életkorát 36 év és hat hónapban állapítottuk meg. A megtalált személy férfi. A halott életbeni termete 166 centiméter volt. A homloka a nyitott homlokvarrat miatt igen magas. Az orrgyök mélyen fekvő. A csontos szemüreg mély. A járomívek keskenyek és magasak. Az állcsonti (maxiláris) tájék keskeny. A fogak nagyok. A bal felső szemfog az arc síkjából előre és oldalt áll. Az alsó metszőfogak nagyok és torlódottak. Az állkapocsszeglet oldalt kiálló. Az állkapocs előrefelé keskenyedő. Az állcsúcs oldalnézetben felfelé hajló. A nyak hosszú. A vállak keskenyek, azonos méretűek azzal a ruhával, amelyet Petőfi sújtásos attilájának ismernek. A mellkület kicsi, ugyancsak azonos méretű az attiláéval. A karhossz azonos méretű a ruha karhosszával. A csípőszélesség is megfelel a ruha méretének. Mindkét kéz arányosan fejlett, az izomtapadási felszínnek a balkézén valamivel erősebbek. (Petőfi balkezes volt.) A combcsonton és sípcsonton az izomtapadási felszínnek erősek. A bal sípcsonton régi csontthartyagyulladás nyoma látható. A sípcsont-szárkapocs találkozási helyén periostális sérülés mutatható ki.

— Mindezek alapján biztosan állítható, hogy Petőfit találtuk meg?

— Minden kétséget kizáróan. Mert minden második emberről elmondható, hogy férfi, a magas homlok, már csak minden ötvenedikre jellemző, a ferde szemfog, párosulva a magas homlokkal már csak ezrenként található, hogy ugyanennek tbc-je volt, az már csak százazredikként lehetséges. Ha mind a huszonöt azonosítási pontot vesszük akkor egy a hatmilliárdhoz az esély, hogy még egy ilyen embert találjunk. Ezek alapján nyugodtan elmondhatjuk, hogy a megtalált csontváz szinte bizonyossággal azonos Petőfi Sándoréval. Az amerikai kollégák ezt úgy fejezték ki: „egyetlen ismérv sincsen, amely ellentmondana annak, hogy az általunk megtalált csontváz nem Petőfi Sándoré”. („There is nothing that would disqualify this skeleton from being that of Sándor Petőfi.”)

*

A legenda lehullott. Lángelkű költőnkéről, aki trombitaszájában, ágyúdozójában akart meghalni, kiderült, hogy ágyban, párnák közt töltötte utolsó perceit. És akkor mi van? — kérdezhetnénk. Mert, hogy sebesülten kimentették a csatatérről, akarata ellenére Szibériába hurcolták, arról nem tehet. Lehet, ha választhat, nem ezt a sorsot kéri. De a történelem erői soha sem az egyén érdekeit nézik. Petőfi így is — a legendától megfosztva — Petőfi maradt!

Tamási János

A közelharc folytatódik

Ötvöskónyi népe saját iskolát akar

A hatóságok nem tudták megzavarni a békés demonstrációt

folytatás az 1. oldalról

nagyon kell biztatni a csinos barna fiatalasszonyt, hogy kifejtse véleményét az ügyről.

— Még tavaly itt járt a faluban Dezső Lászlóné, a művelődési osztály vezetője és a tanácselnök, Hamvas János. Hoztak egy tervet az iskola felújítására. Hétnmillió forint (plusz ÁFA — a szerk.) volt a végösszeg, de ez tetőtérbeépítést is tartalmazott. Megígérték, hogy három hét múlva újra jönnek, de nem jöttek szülői értekezletet tartani. Attól kezdve nekünk kellett bejárni a tanácsra — ha egyáltalán fogadtak bennünket. A dolog vége az lett, hogy egy évig tanultak a gyerekeink ideiglenes körülmények között az óvodában, a vécsézagban. Kértük a másik óvodát, az mégiscsak tágasabb — onnan szabályszerűen kiadott bennünket.

Recsek Zoltán a szülői munkaközösség másik tagja veszi át a szót:

— Most megkaptuk az úgynevezett ládászögélt, amit társadalmi munkával hozunk helyre.

— Meg lehet nézni, mi munkát végzett ott a falu népe két nap alatt — így Sabjáné, Edit. — Sietünk, hogy elkészüljünk szeptember elsejére.

Azt még Papp Istvántól hallottam, hogy a faluban több tanító is él, aki Nagyatádra(!) jár tanítani. Úgy féltudatnyian lehetnek. Érthetetlen, mi érdeke

fűződik a városi tanácsnak ahhoz, hogy az ötvöskónyiak kifejezett szándéka ellenére a közzetesítést erőltesse — még ha úgymond átmeneti megoldásként is.

Tűzoltók a szülőhegyen?

Közben elröpül az idő, itt az útlezárás ideje, a főutcán egyre többen gyülekeznek (sokan szabadságot vettek ki erre a napra, hogy növeljék a demonstráció súlyát). Talán háromszáz lehetnek, kicsik, nagyok, idősök, fiatalok. Nem akármilyen ez egy ezerkétszáz lelket számláló községben, képzeljük el, ha Budapest lakóinak az egynegyede az utcára vonul... Két perc múlva tizenketted. Éppen csak elkezdene az út közepe felé araszolni az úttorlaszként használt személykocsik, mikor egy szíriánzó tűzoltóautó tűnik fel Nagyatád felől. Természetesen — az eredeti megállapodáshoz híven — átengedik.

— A rendőrség nem próbálta meg lebeszélni önöket, hogy lezárják az utat? — kérdelem Recsek Zoltánt.

— Szó sincs róla — jön rögtön a válasz —, sőt... A városi rendőrkapitány ugyanis mindenben egyetért a követeléseinkkel.

A kordon összezárul. Az autók és kocsik között transzparencseket szorongató emberek és gyerekek. A feliratok önmagukért beszélnek: Nem csak kérünk, adunk is!... Oktatást

helyben!... Itt akarok iskolába járni!... Mi a munkát vállaljuk, mit vállal a városi tanács?...

A tömegben találkozom dr. Gelecsér Györggyel, az MDF képviselőjével, aki a megyei lap munkatársának ad éppen interjút.

— Még mindig nem teljes a szakvélemény, ami állítólag az iskola életveszélyességét bizonyítja... Mi kezdettől foga politikai és erkölcsi támogatást nyújtunk az ötvöskónyiaknak. A városi tanács vezetését abban hibáztatjuk, hogy az eseményeket hagyta idáig fajúlni. Április óta — amikor a tanácsi vezetők egy televíziós fórumon kinyilvánították, hogy igenis beköltözik az iskola Nagyatádra — semmilyen előrelépés nem történt.

Közben egy mentőautó zavarja szét a kordont, amely ezúttal is pillanatok alatt nyílik.

— Nem ment ám el a tűzoltóautó — mondja az egyik rendező. — Itt áll a szülőhegyi úton. Gondolom, visszajön, ha valami rendbontás lesz...

De miféle rendbontás? — nézek szét magam körül. A hangulat elszánt, de nem lázadó. Az emberek az igazukat akarják, és semmi többet. „Ma már nem lehet frásztal mellől emberek feje felett intézkedni, dönteni...” — írják szórólappjukon, amelyen türelemre és megértésre kérnek a közlekedőket is. Ez a demonstráció nem ellenük irányul.

Füllenteni tudni kell

Elindulunk a 68-as úton Segesd irányába, a tűzoltóautó után. Segesden két fiatal rendőr tereli el a forgalmat Somogy-szob felé. Készséggel adnak felvilágosítást.

— Jött erre mostanában tűzoltóautó?

— Nem.

— Mióta állnak itt?

— Úgy fél tizenkettő óta.

— Elágazik valahol az út Ötvöskónyitól idáig?

— Nem.

Tehát a tűzoltóautó valóban a szülőhegy környékén várakozhat bevetésre. Hirtelen megborszók a hátam. Harminchárom évemmel ismeretlen érzés kerít hatalmába. Víz-ágyú most? Hát meg mernék tenni?... Tovább folytatom a „kihallgatást”.

— Mentőautó jött?

— Az igen.

— Szíriánzótt?

— Nem.

Aha. Tehát csak Ötvöskónyiig volt „sürgös”.

Biztos ami biztos, kicsivel később felhívtam a nagyatádi tűzoltókat. Mivel Szalai Imre parancsnok nem volt benn, a hírgyeletes főőrzsórmesterrel beszéltem. Ő elmondta, hogy a vadul a kordonok közé szíriánzó tűzoltóautó nem tűzesethez ment, hanem kerékcseré utáni „megjáratásra”, hogy utána húzassák a kerékanyákat. Később az ötvöskónyiak elmondták azt is, hogy maga a parancs-

nok ment el az autóval a rutinvizsgálatra(!). Visszafelé jövet egy „incidens” is történt velük, amiről videofelvétel is készült. Mivel már nem szíriánvával jöttek, a kordonon nem engedték át őket. A rendezőknek arra a kérdésre, hogy honnan jönnek, a városi tűzoltóparancsnok szemrebbenés nélkül felelt: tűzesettől... Azt hiszem, ezt hívják totális lebukásnak, amit a nagyatádi művelődési központ munkatársa, Kovács Géza videofelvétele is bizonyít.

Eredménytelen provokációk

Este a tévéhíradóban az egész ország láthatta, hogy az ötvöskónyiak küldöttségét milyen megértéssel fogadták a Művelődési Minisztériumban.

— Ide könnyebb volt bejutnunk, mint Hamvas János tanácselnökhöz Nagyatádon — kommentálta később az eseményeket a küldöttség vezetője, az ügy egyik lelkes harcosa, Madarász Miklós népfrentitkár. — Kelemen Elemér miniszterhelyettes ígérete szerint két héten belül kijön egy bizottság, amelynek többek között építész és jogász tagjai is lesznek, és a városi tanáccsal együtt megtárgyalja az iskola ügyét. Szerény anyagi támogatást is kilátásba helyeztek a minisztériumban, amihez valószínűleg csatlakozni fog a megye és a város is. Elmondták azt is, hogy a Művelődési Minisztériumban már két éve létezik a közteretvédelmi megállapításának koncepciója. Biztattak bennünket, elismerték igazunkat.

Természetesen kíváncsi voltam a városi tanács elnökének véleményére is az eseményekről, aki beszélgetésünk időpontjában még nem tudta, hogy milyen eredménnyel járt az ötvöskónyi küldöttség a minisztériumban.

— Sajnálom, hogy ez történt — mondja az elnök. — Sajnálom, hogy nem értették meg az ötvöskónyi városrészlakói, hogy csak átmeneti megoldásról lenne szó. Egyébként éppen ma (!) jött meg az ÉMI szakvéleménye, amely korábbi aggályainkat igazolja: az iskola tetőgerendáit egy gombafertőzés támadta meg, ez a bajok alapvető forrása.

— Ne haragudjon — vetem közbe —, ez az iskola hány éves?

— Százötven.

— A látottam alapján 30 év körülire saccoltam.

— Higgyc el, százötven éves.

— Az épület egy most is gyönyörű parkban áll. Nem lehetséges, hogy valaki vadászházat szeretne kialakítani belőle?

A tanácselnök leplezni próbálja indulatát:

— Erről szó sincs. — mondja, aztán mégis kiböki, ami a szívét nyomja. — Az én véleményem egyébként az, hogy Ötvöskónyinak egy teljesen új iskolára lenne szüksége.

Miből és mikor, ha most felújításra sincs pénz? A kérdés nem hangzik el, ott marad köztünk a levegőben. Újra Madarász Miklós népfrentitkárt kérdezem:

— Hogyan értékeli a demonstráció sikerét?

— Az itthonmaradottak elmondása szerint több provokáció történt a hatóságok részéről — három óra alatt összesen öt darab, megkülönböztetett jelzésű használó jármű haladt át a kordonon —, de az akció egyébként zavarmentes lefolyása bizonyította, hogy — noha a szülőink Budapestén jártak — a faluközösség egy emberként állt ki az igaz mellett.

Lékó Sándor

Zöldre vert kék—fehérek — Rába-skalp Siófokon

Az élvonalbeli labdarúgó bajnokság szombati napja a hazai csapatok abszolút sikerét hozta. Üllői úton, a lendületességét, dinamizmusát — a jelek-
ből ítélve — erre a bajnokságra is átmentő Ferencváros szinte lesöpörte a pályáról az MTK-t. A zöld-fehér játékosok egy-
mást múlták felül az „argentin hangulatot” teremtő 22 000 néző előtt — a két gólos Dzurják mellett különösen Bánki és Nagy Zsolt volt elemében.

Az MTK-ból szinte senkit sem lehet kiemelni. A bajnok csak tetézte, hogy az egyébként is labilis védelem Pölöskei hátravonásával (balhátvéd lett) még „gólvészélyesebbé” vált. Nem figyeltek a tőlük kissé ki-
brudalt Szeibertre sem, akinek ment a játék.

A további négy találkozón a hazai gárdák kiszenvették egy gólos, három pontot érő győzelmüket. Kiemelkedett a tíz per-
cet leszámítva végig lüktető iramú, élvezetes Siófok—Rába ETO találkozó, amelyen a ha-
zaiak nemcsak egyenrangú partnerei voltak a győrieknek, hanem időnként föléjük is ke-
rekedtek ... és nyertek.

Siófoki Bányász—Rába ETO 1—0 (0—0). Siófok, 8 ezer néző. V: Hartmann. Siófok: Bíró—Kolovics, Aczél, Olajos, Marozsán—Keszeg, Zsadányi, Meksz—Borostyán (Kirchmayer a 78. percben), Freppán (Szabó L. a 64. percben), Magyar. Edző: Gellei Imre. Rába ETO: Boros—Turbék, Hlavay, Peccics, Bordás—Udvardi (Bücs az 59. percben), Sallói (Urbányi a 73. percben), So-

mogyi—Handel, Mörten, Hajszán. Edző: Pecze Károly.

Mindkét együttes bátor támadójátékkal kezdett, így nem volt üresjárat, a középpálya gyors átjátszása után a kapuk

előtt veszélyes helyzetek alakultak ki. A 6. percben a győriek „kitriblizték” a hazai védelmet, Mörten lövése már Bírón túljutva gólba tartott, de Handel megmentette a Siófoknak a

Petres Tamást, a Videoton kitűnő csatárát, a tavalyi gólkirályt köszöntötték a mérkőzés előtt, akinek a jutalma, sok egyéb apróság mellett, egy Wartburg személygépkocsi.

helyzetet, mert a menteni már csak bravúrral képes Olajos fellökte, és a játékevezető — nagyon helyesen — gól helyett kirúgást ítélt. A Siófok is igyekezett kihasználni a széleket, a két szélsőhátvéd nemcsak elkísérte az akciót, de kezdeményezte az azokat. Néha szapulták is a szurkolók Marozsánt, hogy nincs helyén és főleg az ő oldalán gördülnek a győri akciók. A 57. percben azonban már ünnepleni lett az egyébként is gólerős hátvéd. Lendületesen a győri térfél közepéig vezette a labdát, majd egy tért ölelő átadással indította Borostyánt, a jobboldalon, a csatár lefutott az alapvonalig majd a nagy sprintet levágó Marozsán elé játszott, aki mintegy hét méterről — habozás nélkül — a kapuba lőtt. 1—0. Ezt követően a Rába mindent egy lapra feltéve támadott, a hazaiaknak csak szórványos kontrákra futotta erejükből. Gellei edző a védelmet erősítő behozta Szabó L.-t, aki átvette Mörten őrzését, Olajos pedig Somogyit próbálta megakadályozni a szervezésben. De ott volt még szervezőnek Bücs —, talán kicsit késve küldte pályára Pecze —, így időnként nagy nyomás nehezedett Bíró kapujára, aki közeli lövéseket, fejéseket bravúrral hártott. Két perc hosszabbítás után pedig jött a siófokiakat megváltó hármas sípszó.

Videoton—Veszprém 1—0 (0—0). Székesfehérvár, 7 ezer néző. V: Plasek. Videoton: Petry—Csonka, László, Kuttor, Horváth—Máriási, Emmer, Qurikó—Tintár, (Jován a szünetben) Csucsánszky, Petres. Edző: Kaszás Gábor. Veszprém: Kakas—Mónos, Bimbó, Csik, Perger—Csomai (Udvardi a 83. percben), Bognár, Kelemen—Rugovics, Simon, Süle (Sánta a szünetben). Edző: Glázer Róbert. A várnál neheze-

ben született meg a hazai győzelem, még nem kellően olajozott a Videoton—gépezet. Góllövő Máriási (70 p.)

Ferencváros—MTK-VM 4—0 (3—0). Üllői út, 22 ezer néző. V: Molnár L. FTC: Józsa—Simon, Pintér, Limperger, Keller—Szeibert, Bánki, Kincses—Nagy Zs., Dzurják, Dukon (Fonnyadt a 65. percben). Edző: Rákosi Gyula. MTK: Zsiborás—Hahn, Híres, Lőrincz, Pölöskei—Kékesi, Balogh, Katzenbach, Sima—Balogh G., (Vadász a szünetben) Jován (Lakatos a szünetben). Edző: Verebes József.

Gólszerzők: Dzurják 2, (4. és a 8. p.), Nagy Zs. (22. p.), Bánki (71 p.).

További eredmények

Békéscsaba—Haladás 2—1 (1—1). Békéscsaba, 5000 néző. V: Varga L. Gólszerzők: Csánósi (11-esből a 45. p.), Miklya (55. p.), illetve Illés (28.p.).

Ú. Dózsa—Tatabánya 1—0 (1—0). Megyeri út, 5000 néző. V: Fekete. Gólszerző: Rubold (2. p.).

(A vasárnapi mérkőzések lapunk zártakor még tartottak.)

DÁTUM TOTÓ 2. hét

1.	PMSC—FTC	
2.	Vasas—Videoton	
3.	Veszprém—Siófok	
4.	Rába ETO—Újpest	
5.	MTK—DVSC	

A beküldő neve

Címe:

Zsiborás sovány vigasza

Az FTC-MTK örökrangadó érdekessége volt, hogy Szeibert a kék-fehéret zöld-fehérré, Zsiborás kapus pedig a nyári szünetben a Fradit az MTK-ra cserélte. Az eredmény ismeretében az egyiknek nagy-nagy öröm, a másiknak hasonló bánat jutott.

Szeibert: — Úgy érzem, nem játszottam rosszul, játékkal bizonyítottam, hogy helyem lenne az MTK-ban.

Zsiborás: — Nem így képzeltem... Ez a négyes, szégyen. Sovány vigasz: a Fradi-közönség most is éltetett.

—Vajda—

1989. augusztus 14.

Mansell—mint a szélvész, ment el

Brit babér a ringen

Az eddigi Forma 1-es Magyar Nagydíjnak általában csak egy-egy emlékeztető pillanata volt, ami bejárta a világot, gondoljunk csak arra a fedhetetlen Senna-Piquet visszaelőzésre, és így tovább... Az idei körmagyar azonban szinte körönként hozott meglepetést, érdekes előzést, késhegyre menő párviadalt. Kezdődött minden azzal, hogy Pat-

rese 53 körön át vezetni tudott, de aztán gépe csődöt mondott. Nem sokkal később Bergeré is. Ezután a Hungaroring speciálistája, Senna tört az élre, de üldözőbe vette a McLaren-Hondát a Ferrari pilótája, Nigel Mansell, aki zseniális reflexe révén kihasználta azt a pillanatot, amikor a brazil kihúzódni kényszerült, és körlevágással az élre állt. A McLaren-lóerők

már kevesek voltak ahhoz, hogy a szédületes tempóban versenyző Mansellt megfogják. A brit pilóta valami fantasztikus teljesítménnyel győzött, hiszen a legrosszabb pozícióból, a 12. helyről rajtolt. A 4. Ma-

gyar Nagydíj végeredménye: 1. Nigel Mansell (brit), 2. Senna (brazil), 3. Boutsen (belga), 4. Prost (francia), 5. Cheever (amerikai), 6. Piquet (brazil).

—bégyé—
fotó: kapfinger

Vasárnap az első kockából rajtolhatott az örökké vidám Patrese

A mogorva és elutasító Senna

A kitűnő nyilatkozó és úriember Berger

Mansell a rámenős, igaz csak pályán

A könnyed és mindig udvarias Prost

Köszöntjük
MARCELL
nevű kedves olvasóinkat

A Marcell a latin Marcellus családnévből, ez pedig a Marcus továbbképzéséből származik. A Marcus (Márkus) jelentése: Mars hadistenhez tartozó, neki szentelt. Védőszentjei:

I. Szent Marcellus, pápa, akinek az a nehéz feladat jutott osztályrészül, hogy a Diocletianus-féle üldözés szétzilálta egyházkormányzatot újból megszervezze. Számkivetést is szenvedett, 308 körül halt meg.

Szent Marcellus, a szíriai Apamea püspöke, aki végre akarta hajtani Nagy Theodosius császár rendeletét, hogy a pogány szentélyeket le kell rombolni, ám a feldühödött pogányok 389-ben meggyilkolták.

A Nap két: 5.38 órákor
nyugszik: 20.00 órákor

A Hold két: 18.44 órákor
nyugszik: 1.48 órákor

Nekik sikerült

Aki a hét közepén Fertőrákos határában járt, újabb NDK-s rendszámú gépkocsi „beszállításának” lehetett tanúja. Gazdái sikerrel jutottak át Ausztriába, ahonnan — immár segítséggel — Bonnba utaztak tovább. Helyi becslések szerint a Sopron térségében sikeresen távoztak száma a hét végére meghaladja az 1800 főt.

Vándormuzsikus a Király utcában

Különös „jelenségnek” lehetnek tanúi a járókelők a minap a pécsi éjszakában. A város egyik sétálóutcájának (amelyet már csak a „tükék” hívnak Király utcának, amúgy Kossuth utca a neve) csendjét balalajkaszó törte meg. A balalajkán egy gimnasztyorkába bújít fiatal ember játszott, igen boszorkányosan. Előtte a járdán elektromos számovár, amelybe sűrűn hullottak a forintok. Mutatványa különösen egy taskenti turistacsoporthoz nyerte el a tetszését — némi ritmuskísérettel még be is segítettek a derék tübégek.

Mielőtt valaki a szovjetunióbeli viszonyok romlása miatt keletről jött „kéregetők” előhírnökének tekintené a szakállas fiatalembert, eláruljuk, hogy Bátori Imrének hívják, vegyész üzemmérnök, és van

rendes állása is a Veszprémi Vegyipari Egyetemen. Az utcai zenélés csak keresetkiegészítés számára, igaz, nem akármilyen... Jövedelméről ugyan nem nyilatkozott, mivelhogy az újságok az adóhivatalba is járnak, de annyit elárult, hogy külhonban is ért már el sikereket — erről tanuskodik aprópenygyűjteménye, amelyet akár numizmaták is megirigyelhetnének.

Mint megtudtuk, az utca embe-
re által többször is erőteljes tetszésnyilvánítással fogadott „művész” NSZK-beli turnéra készült. Ahol felüti tanyáját, állítólag egy táblát is kiakaszt majd, amelyre az lesz felírva — ha megértik az ottaniak, ha nem — „Eine kleine nachtmusik...”

—Léko—

Balaton moziműsorok

hétfő, kedd

Siófok, teremmozi: Távol Afrikától (17.30), kertmozi: Moonwalker (21), Twins (23), **Balatonboglár:** Kemény fickók (20), A légy (20), **Balatonföldvár, fedett kertmozi:** Vérteli hajsz (20), A légy (22), **Balatonlelle, parkmozi:** A magányos farkas (kedd 21), **fedett kertmozi:** Afrika expressz (21), Omen (23), **Balatonfenyves, fedett kertmozi:** Szuperhekusok (21), A rémület éjszakája (23), **Balatonmária:** Godzilla a Mechagodzilla ellen (19.30), A magányos zsaru (21.30), **Balatonzsárvíz, fedett kertmozi:** Gyilkos optika (21), Cocktail (23), **Balatonszemes, fedett kertmozi:** Csillagember (21), Kalózok (23), Fonyód, kertmozi: Robotzsaru (21), Nindzsák harca (23), Zamárdi, fedett kertmozi: Szellemirtók (21), Schimansky kelepcebén (23), Cserénfa, autós mozi: Krokodil Dundee (21).

Ereklye-erkély veszélyben

Shakespeare Júliájának híres balkonja nem bírta a turisták áradatát. Verona polgármestere pénteken életveszélyesnek minősítette a Júlia-ház legnépszerűbb részét és a helyreállítás idejére megtiltotta a feljárást a kedvelt erkélyre, ahonnan turisták ezrei fotóztatták magukat nap mint nap. Azonban nem maradnak Júliával kapcsolatos élmény nélkül, a ház udvarán odaállhatnak a Júlia-szobor mellé, amelynek „jobb válla alatti részét” a jövőben is megörökíthetik. Az ugyanis nem tiltott gyümölcs, és ugyanúgy csillog, mint korábban.

Vulkánt, Vámpírt vegyenek!

Tíz kiszuperált harci repülőgépet bocsát árverésre a brit királyi légerő. Ez az első eset, amikor a harci gépek szerelmesei válogathatnak néhány, az 50-es évekből származó Vulcan óriásbombázó, Vampire típusú nehézbombázó, Canberra típusú könnyűbombázó és Meteor vadászgép között. A kiáltási árak néhány ezer fontnál kezdődnek. Az eladandó gépekkel csupán két probléma van: egyrészt ezek már nem tudnak repülni, másrészt pedig a szállítást a vevőnek kell megoldania. De egy Vulcan például 33 méter hosszú, és szárnyainak fesztávolsága csaknem 40 méter.

Deutsche Sendung vom 14. 08.—20. 08. 1989.

Montag: — Nachrichten. — Montagmagazin. Redakteur: Willy Graf.

Dienstag: — In der Muttersprache. Nachrichten. — Das Portret für heute. (Mit Robert Hecker dem jungen Dichter führt Erika Freund ihr Gespräch) — Neue Zeitung Vorschau. Redakteur: Willy Graf.

Mittwoch: — Nachrichten-Jugendfunk. Redakteur: Zotan Weisenfeld.

Donnerstag: — Nachrichten. — Aktualitäten aus der Landwirtschaft. — Wunschkonzert. Redakteur: Willy Graf.

Freitag: — 30 Minuten mit Urlaubern für Urlauber.

Samstag: — Sie wünschen wir spielen.

Sonntag: — In der Muttersprache. Zum Tag der Verfassung. (Zusammenstellung) Redakteur: Willy Graf

Plan emisija za lipanj mjesec od 14 — og do 20 — og 1989.

14. 08. 1989 ponedjeljak: Na pocetku tjedna — glazbeno — informativni magazin. 15. 08. utorka: Na maternjem jeziku. Kakva je nasa zemlja okom dopisnika TANJUG — a? Urednik: Edina Ivesic 16. 08. srijeda: Na valu mladih — omladinski program. 17. 08.

cetvrtak: Vijesti. Panorama. Kulturni magazin. 18. 08. petak: Vijesti. Vikend magazin. 19. 08. subota: Zeljeli ste — glazbeni program po zemlji. 20. 08. nedjelja: Na maternjem jeziku. Na dan ustava... Urednik: Edina Ivesic

6

D Á T U M

1989. augusztus 14.

A Magyar Rádió Pécsi Stúdiójának műsorterve 1989. aug. 14—20-ig

Hétfőtől-péntekig: Állandó műsorok 6.00—7.00 órákor Krónika (Kossuth)

Hétfő

5.55—8.00: Hajnaltól reggelig Dél-dunántúlon. (6.15: Dél-dunántúli krónika — Tallózás Zala, Somogy, Tolna és Baranya megyei lapokból — Dél-dunántúli újtairól — Elkezdődött... sportösszeállítás 7.15: Dél-dunántúli krónika — Időjárás — Ügyelet hírei 7.55: Eseményösszefoglaló Szerkesztő: Somogyvári Valéria

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Kedd

5.55—8.00: Hajnaltól reggelig Dél-Dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika — Lapszemle — Jelentés az utakról — 7.15: Dél-dunántúli krónika — Időjárás — „Nyaralók ötperce” — hírek, információk, hasznos tanácsok az üdülőknek 7.55: Programajánlat) Szerkesztő: Gungl László

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Szerda

5.55—8.00: Hajnaltól reggelig Dél-dunántúlon. (6.15: Dél-dunántúli krónika — Utinform — Tegnap történt — 6.50: Top-lista 7.15: Dél-dunántúli krónika — Közveti időjárás — sport — orvosi tanácsok nyárra — 7.55: A nap eseményei) Szerkesztő: Balogh Zoltán.

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Csütörtök

5.55—8.00: Hajnaltól reggelig Dél-dunántúlon. (6.15: Dél-dunán-

túli krónika — Lapszemle — Ügyelet jelentik — Közveti időjárás — 7.15: Dél-dunántúli krónika. 7.55: Eseményösszefoglaló) Szerkesztő: Zsoldos László.

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Péntek

5.55—8.00: Hajnaltól reggelig Dél-dunántúlon (6.15: Dél-dunántúli krónika — Utinform — Ügyelet hírei — 7.15: Dél-dunántúli krónika — Lapszemle — Időjárás — Gabonaipar — ünnep előtt — Hétfőve sportja. 7.55: Programajánlat) Szerkesztő: Kovács Zoltán.

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Szombat

8.00—10.00: Jó pihenést! A Pécsi Stúdió információs, szórakoztató magazinja. Szerkesztő: Balogh Zoltán

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Magyar nyelvű hírek. 19.05—19.35: Német nemzetiségi műsor.

Vasárnap

9.00—11.00: Vasárnapi magazin. Szerkesztő: László Lajos — Szerkesszünk együtt. Zenés műsor a hallgatók kérésére. A mikrofonnál: Lenk Irén.

18.30: Szerbhorvát nemzetiségi műsor. 19.00: Nemzetiségeink zenéjéből. 19.05: Német nemzetiségi műsor. 19.35: Esti zene, sport, információk. Szerkesztő: Kovács Zoltán. 20.00—21.30: „Gruss und Kuss” Radio Budapest zenés riport-, üzenet- és kívánságműsora külföldi és hazai németek számára. Szerkesztő: Helga Hartmann.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: A hét zeneműve. 8.50: A hét költője: Veress Miklós. 9.00—11.00: Napközben. 11.00: Népdalok, néptáncok. 11.34: Az oroszlanos kert. 12.40: Rólunk van szó! 12.45: Házunk tája. 13.00: Klaszikusok délidőben. 14.10: Mi az, ami nincs. 14.30: Kettősök Millőcker operettjeiből. 14.57: Arany János és Petőfi Sándor levelezése. 15.26: Bemutatjuk új fűvös-felvételeinket. 16.00: Tizenhat óra. 16.10: Szívesen hallgattuk. 17.00: Eco-mix — Gazdasági magazin. 17.30: Újdonságainkból. 17.50: Miller Lajos olasz dalokat énekel. 18.12: Radioton korongokról! 19.15: PAF-műsor. 19.45: Filmzene. 20.00: A Rádiószínház bemutatója. 20.48: Szabolcsi Bence indulása. 21.20: PAF-műsor. 21.50: Gong. 22.00: Hírvilág. 22.30: Nagy mesterek. 23.29: Janine Micheau és Robert Merrill operafelvételeiből.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05—9.00: A Gyermekrádió műsora. 8.05: Ki kopog? 8.22: Nyitnikék. 8.52: Muzsikáló természet. 9.05: Mária főhadnagy. 9.30: Délelőtti torna. 9.40—11.00: Rivaldafényben. 11.05: Világújság. 11.10: Térkép és útvonal. 11.30: Balatonrádió. 12.10: Kis magyar néprajz. 12.15: Verbunkosok, nóták. 13.05: A tizenöt éves kapitány. 13.33: Sonkolyi Gergely, isten nyugosztalja meg a szegényt. 14.00: Kettőtől ötig... közben: 16.10 után: Tudósítás a Magyarországi-Olaszországi vízilabda Európa-bajnoki mérkőzéséről. 17.05—21.00: Nyáridő. 17.05—17.30 között: Tudósítás a Magyarországi-Olaszországi vízilabda Európa-bajnoki mérkőzéséről. benne: 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Sportvilág. 19.30: Daráló. 20.00: Popkorong. 21.05: Zeneközvetés. 22.00: Er-

kölcsei csapdák. 23.15—0.14: Örökzöld filmmelodrák.

BARTÓK RÁDIÓ

9.06: Ifj. Révész László orgonahangversenye a Mátyás templomban. 10.03: A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarát Lehel György vezényli. 11.19: Pillangókisasszony. 12.14: Zenei történeti értéktár. 13.05: Lemezbörze helyett. 14.00: A Cambridge-i King's College énekkara énekel. 14.30: Zenekari muzsika. 15.19: Híres zongorás triók. 16.15: Kilitó. 17.00: Operaszínek. 17.38: Szostakovics: X. szimfonia. 18.30: A hét zeneműve. 19.05: Barokk muzsika. 19.45: Offenbach: Hoffmann meséi. 22.35: A Liszt-rap-szódiák népzenei eredete. 22.58: A Zsebrádiószínház bemutatója. 23.17: Al Jarreau dzsesszfelvételeiből.

TV1

9.00: Képpüzsög. 9.05: Tévé torna nyugdíjasoknak. 9.10: A szerencselovag. 10.10: A HÉT. 11.10: Delta. 11.35: Képpüzsög. 16.50: Hírek. 16.55: Déli videoujság. 17.05: Sári — Hírek román nyelven. 17.10: Janikovszky Éva: Mentstük meg Bunder Boglárkától. 17.35: Műsorajánlat. 17.40: Szám-adás. 17.55: Három nap tévéműsora. 18.00: Kalendárium '89. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.25: Közlemények. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Éjszaka a vonaton. 21.10: Panoráma. 21.55: Reklám. 22.00: A Gondolkodó arcképcsarnoka. 22.45: Híradó 3.

TV2

17.25: Képpüzsög. 17.35 TV2. 18.00: Hétfőn hatkor. 18.25: Gyerekeknek! 18.50 BUMM!!! 19.00: A Forsyte Saga. 19.50: TV2. 20.00: Közveti tévéstúdiók. 20.55:

TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Telesport. kb. 23.00: TV2. Napzárta.

SKY CHANNEL

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. 11.30: Sky-krónika. 12.30: Gond-fórum. 13.00: Egy másik világ. 13.55: A Skytext oldalai. 14.50: Változó világ. 15.45: Szeretni. 16.15: The Lucy Show. 16.45: Sylvanians. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.05: Időjárás-jelentés. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás-jelentés. 7.39: Üzleti hírek. 8.00: Időjárás-jelentés. 8.02: Egyveleg. 15.30: Chart Attack. 16.30: Forró drót. 18.30: Off the Wall. 19.30: Foley Square. 20.00: High Chaparral. 20.55: Cassie and Co. 21.50: Világhíradó. 22.00: Fel-tárandó övezetek: 1. Déltengeri utazás kb. 23.00: 2. Négyen a vadonban. 00.00: Hírek, időjárás-jelentés, majd Egyveleg, benne: Coca-Cola Eurochart.

TV5

16.05: Riportok. 17.00: Sportmagazin. 18.05: Hírek, időjárás-jelentés. 18.10: Pihenőidő. 18.30: Szármaló képzélet. 19.00: Számok és betűk. 19.30: Kalandok naplója. 20.00: Nyári varieté. 21.00: Újvilág. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Időjárás-jelentés. 22.35: Kirándulóutak. 23.00: Aktualitások. 23.55: Személyiségek. 00.45: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyel. 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: A Flinstone család. 9.35: A valódi

szellemzők. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Közkórház. 10.50: Ötletek konyhatündéreknek. 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: Tűzkeresztség. 13.00: Tévééjszaka. 14.00: Horoszkóp, műsorelőzetes. 14.05: Pixa az égi kakukkfészkekben. 14.30: Lassie. 14.55: Az arany lóvadász. 15.05: Közkórház. 15.50: Ötletek a háztartáshoz. 16.00: Josh. 16.25: Az arany lóvadász. 16.35: Bonanza. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Matt Houston. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Halálos ellenségek. 20.25: Időjárás. 20.30: Hunter. 21.25: Hírek. 21.30: Büszkén szól a Radetzky-induló. 23.15: A nap hírei, sport időjárás. 23.25: Újdonságok és sztorik. 00.05: Vallásos szemszögből. 00.10: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 9.00 Nyári program. 14.55: Oktatóműsor. 15.25: Műsorismertetés. 15.30: Hírek. 15.40: Rádás program. 16.30: Magyar híradó. 17.40: Műsorismertetés. 17.45: Hírek. 17.55: Tv-naptár. 18.05: Számok és betűk. 18.25: Látókör. 19.10: Időjárás. 19.13: Hírek turistáknak. 19.18: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló I. 19.18: A mai sport. 20.00: Drámaest. 21.05: Komolyzenei műsor. 21.50: Tv-napló II. 22.10: Hírek turistáknak. 22.15: Rádás program. 00.15: Hírek. 00.20: A keddi műsor ismertetése.

2. műsor: 19.30: Tv-napló. 20.00: A mai világ — külpolitika. 20.45: Hírek. 20.50: Kis koncert. 21.15: Takard el az arcát! 22.10: Dokumentum. 23.40: A keddi műsor ismertetése.

A Sky Channel, a Super Channel, a TV5, és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

Triatlonfesztivál Domboriban

Az úszás kész, jöhet a bringa

fotó: Kapfinger

Tömegsport. Az amatőr sport gyűjtőfogalmaként gyakran használjuk ezt a kifejezést. Akkor is, amikor tulajdonképpen se tömeg, se sport nincs benne. A hétvégén Domboriban megrendezett két-napos triatlonfesztiválon mindkettő együtt volt. Másutt még a nézőkkel, nézelődőkkel, nyaralókkal együtt sincsenek ezren egy ilyen jellegű sportrendezvényen, ám SporTolnán a résztvevők, a próbázók száma elérte ezt a számot, s ezzel a viadal is a legfőbb célját.

Városképrontó szovjet laktanya

Olvasom az MSZMP Szombathely Városi Végrehajtó Bizottsága állásfoglalását a megüresedő szovjet laktanya hasznosításáról. Felháborodva emlíük — a város lakói nevében —, hogy „a város egyik legszebb részébe beékelődő laktanyaépület napjainkig rontja a városképet, akadályozza a városfejlesztési tervek megvalósítását”.

Nemcsak azon tűnődöm, hogy MSZMP-szervezet ilyet eddig nem nagyon mondott, tehát ez a maga nemében úttörő nyilatkozat, hanem azon is, mi minden következik ebből? Először is, akik annak idején odatették, azok nem jól döntöttek. Akik ezt azóta nem kifogásolták, elvieleen hallgattak. Akik viszont rájuk hallgattak, azok helytelenül hallgattak rájuk.

Most azok, és utódaik, akik hajdan döntöttek és azóta hallgattak, tüntetésre hívják az eddig őket hallgatókat, „pártjaik nézeteitől függetlenül, összvárosi érdekből”. Helyes, nagyon helyes.

Az majd egy következő lépcsőfok lesz, ha egyszer nem egy városi MSZMP, hanem egy vagy több megyei szervezet, esetleg országos véli ügy: rontják a képet a laktanyák. Mondjuk, össznemzeti érdekből...

-ős

Nem papolnak tovább?

A lengyel belügyminisztérium szombaton közölte, hogy lépéseket tesznek a lengyel papok kommunistaellenes tevékenységét vizsgáló minisztériumi osztály felszámolására. A lengyel parlament emberi jogi bizottsága előtt Zbiegniew Pudysz belügyminiszter-helyettes hangoztatta, hogy a döntést takarékosági szándékkal hozták, másrészt a jelenlegi reformok jellemezte politikai helyzetben nincs tovább szükség az osztály tevékenységére.

Bezárt képviselők

Hétfőtől ideiglenesen bezárják az NSZK budapesti nagykövetségét. A követség értesítése szerint a vízumkérelmeket az utazási irodákhoz kell benyújtani. Az NSZK (időközben bezárt) berlini állandó képviselőtén tartózkodó 131 NDK állampolgár ügyében tovább tart a kötelhúzás — jelentette a DPA. Szombathely az ott-tartózkodók közül senki sem volt hajlandó elhagyni az épületet, s az ügyben legközelebb valószínűleg csak szerdán lesz újabb hivatalos kapcsolatfelvétel.

Meleg, napos idő

Eleinte északon még többfelé erősen felhős lesz az ég, és elszórtan futó zápor is előfordul. Később országszerte derült, csendes idő várható, napos időre számíthatunk. A szél többnyire mérésekelt lesz. A legmagasabb nappali hőmérséklet hétfőn 30 fok körül alakul.

Holnapi számunkból megtudhatják,

ki szeretné,
ha az emberiség a csirkehúst
a csirke kihagyásával
állítaná elő

Vár a sógor vásárba

A magyarországi nyitás kínálta üzleti lehetőségek kiaknázására buzdították osztrák politikusok a vásárral egybekötött gálosi (Gols) népnepélyt megnyitó beszédükben. Helmut Žilk, Bécs polgármestere azt hangoztatta, hogy az osztrák-magyar határ megnyitása kitűnő nyitány egy ünnepély és áruvásár számára. Hans Sipötz burgenlandi tartományi vezető arra szólította fel honfitársait, hogy használják ki a magyarországi új politikai helyzet kínálta lehetőségeket. Kijelentette, hogy Burgenland mindennekellát a gazdasági fejlődés számára vár új impulzusokat. „A magyarországi nyitáshoz közzönhetően Burgenland új történelmi helyzet előtt áll. Negyven évi elszigeteltség után az ország Közép-Európa közepontjába került. Ez az új realitás bizonytalanságot hoz magával, de lehetőségeket is, s a burgenlandiakon múlik, hogy kihasználják-e ezeket” — mondta.

Matthias Achs gálosi polgármester szerint az idén különösen sok látogatót várnak Magyarországról. Különvontokkal és autóbusszokkal 1500-an jelezték jövetelüket. A népnepellyel egybekötött gálosi gazdasági bemutató, amely a legjelentősebb észak-burgenlandi kereskedelmi vásárnak számít, augusztus 20-ig tart nyitva. Az idén első ízben magyarok is kiállítanak a szombaton megnyílt bécsúj helyi vásáron.

A résztvevők kilétéről nem szól a jelentés, közli viszont, hogy az augusztus 20-ig tartó rendezvény idején egy alkalommal magyar napot tartanak, jövőre pedig külön magyar áru-bemutatót rendeznek. A bécsúj helyiek időben fel akarnak készülni a bővülő magyar piac kiaknázására — írja az APA osztrák hírgyűjtemény.

Minden tizenkettedik rubel helye...

Az ármia mai árai

Amikor Szergej Ahromejev, a Szovjetunió marsallja, Gorbacsov katonai tanácsadója röviddel ezelőtt az Egyesült Államokban vendégeskedett, teljesen szokatlan módon az amerikai képviselőház védelmi bizottsága előtt is megjelent és ott a legnagyobb nyíltsággal válaszolt minden, katonai kérdésre. Megkérdezték tőle — egyebek között —, hogy a Szovjetunió évente mennyit fordít nemzeti össztermékéből a hadsereg fenntartására? A marsall nem tagadta, hogy az USA-hoz képest ez az arány magasabb, 8,4 százalék, vagyis közel két és fél százalékkal több. Aztán a bizottság tagjai azt tudakolták, összességében mégis mennyire rúg az évi szovjet védelmi költségvetés?

A válasz erre is a legösszintébb volt: 77,3 milliárd rubel, de ez csak a bármilyen külső agresszió elhárítására alkalmas aktív erők védelmi kiadásait foglalja magában. A jelzett keretösszeg azonban nem tartalmazza a KGB és az építő-műszaki alakulatok költségeit, úgyhogy ezzel még némileg emelkedik az államháztartás terhére.

Ahhoz képest, hogy korábban a hivatalos szovjet hírközlő

szervek mindössze 22 milliárd rubeles védelmi költségvetésről beszéltek, a több mint 77 milliárdos „bevállás” nyilvánvalóan nem történhetett volna meg a katonai glasznyozst „törvényesítése” nélkül. A felesleges titkolózások kora, úgy tűnik, véget ért. Moszkvában ugyanis rájöttek arra, nincs értelme annak, hogy a „belső használatra” szóló információkban elhallgassanak bizonyos tényeket, hiszen a honvédelem terhei mindenkit egyformán érintenek. Ami pedig a nemzetközi környezetet, s főleg a Nyugatot illeti, felesleges tápot adni a különféle találgatásoknak, nem egyszer az eltúlzott becsléseknek, a „szovjet veszélyt” mesterségesen felnagyító propagandának. Másrészt az is indokolta a tényleges adatok nyilvánosságra hozását, hogy megfelelő viszonyítási alap álljon rendelkezésre a katonai kiadásoknak a Varsói Szerződés országai által szorgalmazott kölcsönös csökkentésére. És ebben a vonatkozásban nincs helye a manipulálásnak, annál inkább sem, mert ha a leszerelésben érdekelt államok — így a Szovjetunió — nem bocsátják egymás rendelkezésére a hadügyi kiadásokról

szóló valós információkat, aligha lehet szó a bizalom erősítéséről.

Bár Nyugaton kellően méltányolják a szovjet nyíltságot, bizonyos politikai körökben és sajtóorgániumokban mégis kételeyeket igyekeznek táplálni. Tényleg ennyi lenne a Szovjetunió éves katonai költségvetése, mint amennyit Moszkvában most elismertek? Vagy ennél még mindig jóval több? — kérde amerikai Wall Street Journal és a brit Financial Times. A bizalmatlanságnak nyilván egyik oka az összehasonlítás alap. Az Egyesült Államokban, a NATO-ban ugyanis abból indulnak ki, egyes fegyverek és fegyverrendszerek (a fejlesztés, a gyártás) mennyibe kerülnek náluk, ám ezeket a költségeket nem lehet átvétetni a szovjet gazdaságra. Kézenfekvő, hogy a Szovjetunióban, ahol a profitérdek nem érvényesül, egy adott harcscikk olcsóbban állítható elő, mint bármelyik tőkés országban. Ehhez járul egyebek között a nyersanyagár és a bérköltség alacsonyabb szintje, a legyártott eszközök önköltségi áron való leszállítása a hadseregnek. De vegyünk egy másik lényeges tényezőt. A mintegy 4

millió főt számláló szovjet fegyveres erők fenntartási költségei — mindenekelőtt az általános hadkötelezettség miatt jóval kisebbek mint a zsoldos rendszerű amerikai, vagy brit hadseregé. A szovjet hadseregben a tiszt és a sorkatonák illetménye messze elmarad a példaként említett két nyugati hadsereg hivatásosainak illetményétől. Már önmagában véve ez a különbség is „olcsóbbá” teszi a szovjet fegyveres erőket. Emellett még számos más jellemzőt lehetne figyelembe venni annak tárgyilagos megítéléséhez, miért „csak” annyi a szovjet katonai költségvetés végösszege, mint amennyi.

Záró gondolatként ide kívánkozik annak megjegyzése, hogy a védelmi erőfeszítések még ezen a szinten is erőteljesen megterhelik a Szovjetunió gazdaságát, ezért — nem feledkezve meg az államháztartás több mint 100 milliárdos deficitjéről sem — Moszkvának alapvető érdeke a katonai szembenállás csökkentése, a leszerelési tárgyalások eredményessége. Az egyoldalú csapatcsökkentés, a védelmi kiadások lefaragása (10 milliárd rubellel) nemcsak a bizalmatlanság kódének oszlatását szolgálja, hanem a szovjet nép életkörülményeinek javítását is.

Serfőző László
katonai szakértő
(MTI-PRESS)

A NATO nem ver manőverrel

Tizenöt év óta először csökkentik a NATO őszi hadgyakorlat-sorozat programját — jelentették be pénteken a dél-belgiumi Casteau-ban, a NATO európai haderőinek főparancsnokságán. A közlemény szerint idén az „Autumn

Forge-89” fedőnévvel, a Norvégia-tól egészen Törökországig terjedő területen megrendezendő, egymással összefüggő katonai manőverekben 205 ezer katona és tiszt vesz részt, 45 ezerrel kevesebb, mint tavaly.

Hogy a roncsát el ne rontsák...

Kétezer éves római teherhajó maradványait találták meg olasz régészek Szardínia szigetén közelében. A hajót — amely i. e. 70 és 50 között süllyedhetett el egy viharban — a szombati bejelentés szerint már két évvel ezelőtt felfedezték, de a hírt eddig nem akarták nyilvánosságra hozni, nehogy kincs-vadászok csapjanak le rá. A régészek most próbálnak pénzalapot szerezni a roncs kiemelésére.

Szardínia szigetén az ókorban jelentős fémányaszt folyott, s mint kiderült, a hajó

testét egykori építők külön fém-burokkal erősítették meg, hogy alkalmas legyen nehéz terhek szállítására. A roncs szinte teljesen épségben maradt, s így ez lesz az első alkalom, hogy a régészek egy római kori teherhajó teljes rakományát átvizsgálhassák. Néhány napon belül egyébként ez már a második jelentős római-kori hajólelet. A hét elején egy ligur-tengeri roncs felfedezéséről adtak hírt a régészek, amelyben értékes vázákat, ezüst edényeket, és lepecsételt fűszeres ládákat találtak.

